

**საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
სტატისტიკის დეპარტამენტი
MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF GEORGIA
DEPARTMENT OF STATISTICS**

**საქართველო
GEORGIA**

**სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში
FOOD SECURITY SITUATION
TRENDS IN FIGURES**

სტატისტიკური ბიულეტენი

გამოშვება № 36
მარტი, 2008 წ.

STATISTICAL BULLETIN

Issue No. 36
March, 2008

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება მომზადებულ იქნა საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის ტექნიკური დახმარებით. წარმოდგენილი მასალა, გამოყენებული განსაზღვრებები, მონაცემთა ინტერპრეტაცია და დასკვნები არ გულისხმობს, რომ ისინი გამოხატავს გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის პოზიციას.

This publication was prepared by the Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia with technical support from the **Food and Agricultural Organization of the U.N.** The presentation of the material, designations employed, findings and interpretations do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of Food and Agricultural Organization of the U. N.

საქართველოსა და მისი მხარეების რუკა

MAP OF GEORGIA WITH REGIONS

- ქ. თბილისის მერია
Tbilisi Municipality
- აფხაზეთის არ
Abkhazia AR
- აჭარის არ
Ajara AR
- გურია
Guria Region
- იმერეთი
Imereti Region
- ქვემო ქართლი
Kvemo Kartli Region

- კახეთი
Kakheti Region
- მცხეთა-მთიანეთი
Mtskheta-Mtianeti Region
- რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი
Racha-Lechkhumi & Kvemo Svaneti Region
- სამეგრელო-ზემო სვანეთი
Samegrelo & Zemo Svaneti Region
- სამცხე-ჯავახეთი
Samtskhe-Javakheti Region
- შიდა ქართლი
Shida Kartli Region

სარჩევი CONTENTS

პირობითი აღნიშვნები Abbreviations.....	4
წინასიტყვაობა Foreword.....	5
მთავარი ამ გამოშვებაში Main Points of the Issue	6
§1. სურსათის არსებობა Section 1. Food Availability.....	7
§2. სურსათის ფასები Section 2. Food Prices.....	10
დანართი: სტატისტიკური ცხრილები Annex: Statistical Tables.....	14
ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში (2003-2008) Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities (2003-2008).....	14
ცხრილი დ2. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი რაოდენობრივ გამოსახულებაში (2002-2008) Table A2. Officially Registered Food Imports and Exports in quantity terms (2001-2007).....	15
ცხრილი დ3. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში (2002-2008) Table A3. Officially Registered Food Imports and Exports in value terms (2002-2008).....	16

პირობითი აღნიშვნები

ევს	ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
სდ	სტატისტიკის დეპარტამენტი
სუო	სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია
სფი	სამომხმარებლო ფასების ინდექსი

ABBREVIATIONS

MoED	Ministry of Economic Development of Georgia
DS	Department of Statistics
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FSO	Food Security Observatory
CPI	Consumer Price Index
FPI	Food Price Index

წინასიტყვაობა

წინამდებარე გამოცემა წარმოადგენს სტატისტიკის დეპარტამენტთან არსებული სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის (სუო) ყოველკვარტალური ბიულეტენის “საქართველო. სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა. ტენდენციები ციფრებში” ოცდამეთექვსმეტე გამოშვებას.

წელიწადში ბიულეტენის 5 გამოშვება გამოდის – 4 კვარტალური და 1 წლიური. კვარტალურ გამოშვებებში მკითხველს მიეწოდება სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული ოპერატიული ინფორმაცია, როგორცაა სასოფლო საშენობო კულტურების წარმოება, მათი მდგომარეობა, მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება და საგარეო ვაჭრობა, აგრეთვე სურსათის ფასები. წლიურ გამოშვებაში ზემოხსენებული ასპექტების გარდა შექდება სურსათის მისაწვდომობა და სურსათის გამოყენება, აგრეთვე სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებლები.

წინამდებარე პუბლიკაცია ბიულეტენის კვარტალურ გამოშვებას წარმოადგენს. მასში ასახულია 2008 წლის IV კვარტალის მონაცემები. გამოშვება ძირითადი ტექსტისა და დანართისაგან შედგება. ძირითადი ტექსტის პირველ პარაგრაფში მიმოხილულია სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული საკითხები, ხოლო მეორეში – სურსათის ფასები. დანართის ცხრილებში მოყვანილია დაწვრილებითი ინფორმაცია სურსათის ფასების შესახებ საქართველოსა და მის 5 დიდ ქალაქში, აგრეთვე სურსათის ექპორტისა იმპორტის შესახებ როგორც რაოდენობრივ, ისე ღირებულებით გამოსახულებაში.

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება, ისევე როგორც წინა გამოშვებები, ხელმისაწვდომია ინტერნეტში შემდეგ მისამართზე:

<http://www.statistics.ge/>

სამუშაო ჯგუფი იმედოვნებს, რომ მკითხველი აქტიურად გამოთქვამს თავის მოსაზრებებს ბიულეტენის შესახებ (საკონტაქტო მისამართები იხ. ბოლო გვერდზე). აგრეთვე ვიმედოვნებთ, რომ სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის ძალისხმევა ხელს შეუწყობს საქართველოს მოსახლეობის სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობის შემდგომ გაუმჯობესებას.

გიორგი კვინიკაძე,
სასურსათო უსაფრთხოების
ობსერვატორიის კოორდინატორი საქართველოში

FOREWORD

The presented publication is the thirty sixth issue of the quarterly bulletin of Food Security Observatory of Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia.

Five issues of the bulletin, 4 quarterly and 1 annual, are published annually. In the quarterly issues current information concerning food availability such as crop production, cropping situation, animal production and external trade are presented along with food prices. In the annual issue, along with the above aspects, access to food and food utilization are covered as well as socio-economic indicators.

The present publication is a quarterly issue of the bulletin and reflects the data of IV quarter 2008. The issue consists of the main text and an Annex. In Section 1 of the main text, topics connected with food availability are considered, while in Section 2 food prices are reviewed. In the Annex tables, detailed information on IV quarter food prices in Georgia and 5 big cities are given as well on food exports and imports in both quantity and value terms.

The present issue of the bulletin, as well as the previous ones, are available in the Internet at the web-site:

<http://www.statistics.ge/>

The working group hopes that the users will actively provide their comments about the bulletin (contact addresses are given on the last page). We also hope that our joint efforts will substantially contribute to improving food security of the population of Georgia.

Giorgi Kvinikadze,
FSO Coordinator in Georgia

მთავარი ან გამოწვევაში:

სურსათის არსებობა

- **მეცხოველეობის პროდუქცია** – წინასწარი მონაცემებით, 2009 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით წინა წლის 1 იანვართან შედარებით მნიშვნელოვნად (36 პროცენტით) შემცირდა ღორის სულადობა. შემცირდა ცხვრისა და თხის სულადობაც, ხოლო მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობა პრაქტიკულად არ შეცვლილა. 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მნიშვნელოვნად (45 პროცენტით) შემცირდა ხორცის წარმოება და გაიზარდა რძის წარმოება (10 პროცენტით), ხოლო კვერცხის წარმოება პრაქტიკულად არ შეცვლილა. ხორცის წარმოების შემცირებაში უდიდესი წილი ღორის ხორცის წარმოების შემცირებაზე მოდის, რაც ღორის სულადობის მკვეთრი შემცირებითაა გამოწვეული.

- **სურსათის იმპორტი და ექსპორტი** – 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით ღირებულებით გამოსახულებაში შემცირდა როგორც მთლიანი ექსპორტი და იმპორტი, ისე სასურსათო პროდუქციის ექსპორტი და იმპორტი. ეს რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის აგვისტოს ომის და მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის შედეგია.

სურსათის ფასები

- **ფასების ინდექსები** – 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 6.3 პროცენტი შეადგინა, ხოლო სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ინდექსის ზრდამ – 6.8 პროცენტი.

- **ძირითადი ტენდენციები** – 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მკვეთრად გაიზარდა ღორის ხორცის ფასი (თითქმის 60 პროცენტით). ეს ღორის ხორცის დეფიციტით აიხსნება, რაც 2007 წელს ღორის დაავადებების გავრცელებით და შედეგად ღორის სულადობის მკვეთრი ვარდნითაა გამოწვეული. გაიზარდა საქონლის ხორცისა და ქათმის ხორცის, როგორც ღორის ხორცის ჩამნაცვლებელი პროდუქტების ფასებიც (შესაბამისად 9 და 6 პროცენტით). პურის ფქვილის ფასის ზრდის მიუხედავად პურის ფასი 1 პროცენტით შემცირდა, ხოლო სიმინდის ფქვილის ფასი – 13 პროცენტით.

MAIN POINTS OF THE ISSUE

Food Availability

- **Animal Production** – According to preliminary data, as of 1 January 2009 the pigs number has significantly decreased (by 36 percent) as compared to 1 January 2009. The number of sheep and goats has also decreased while the number of cattle practically has not changed. In IV quarter 2008, as compared to the corresponding period of the previous year, there is a significant decrease in meat production (by 45 percent) and an increase in milk production (by 10 percent), while eggs production practically has not changed. The bulk of the meat production decrease is due to the decrease in pig meat production caused by a sharp decrease of pigs number.

- **Food imports and exports** – In IV quarter 2008, as compared to the corresponding period of the previous year, in value terms total exports and imports have decreased as well as food exports and imports. This is a consequence of the August 2008 war between Russia and Georgia as well as the world economic crisis.

Food prices

- **Price indices** – In IV quarter 2008, as compared to the corresponding period of the previous year, CPI grew by 6.3 percent. The annual growth of the index of food and soft drinks in IV quarter 2008 equaled 6.8 percent.

- **Main trends** – In IV quarter 2008, as compared to the corresponding period of the previous year, pork price has sharply increased (by almost 60 percent). This is due to the shortage of pork caused by pig diseases in 2007 having resulted in a sharp decrease in the pigs number. The prices of beef and chicken as substitutes for pork have also increased (by 9 and 6 percent, respectively). The bread price, in spite of the price increase of the wheat flour, decreased by 1 percent, while the maize flour price decreased by 13 percent.

1.1 მეცხოველეობის პროდუქცია

წინასწარი მონაცემებით, 2009 წლის I იანვრის მდგომარეობით წინა წლის 1 იანვრის მდგომარეობით შედარებით, 2009 წლის I იანვრის მდგომარეობით საქართველოში იანვართან შედარებით საკარტალში სულაღობის შემცირება აღინიშნა (იხ. ცხრილი 1.1). მნიშვნელოვნად (36 პროცენტით) შემცირდა ღორის სულაღობა. ეს 2007 წელს ქვეყანაში გავრცელებულმა ღორის დაავადებების ანარეკლია. ამ დაავადებების გამო 2007 წლის განმავლობაში ღორის სულაღობამ 68 პროცენტით დაიკლო. კლებს 2008 წლის I კვარტალშიც გავრცელებულმა ღორის სულაღობამ. ღორების ტრადიციული დაკვლის გამო და ამ კლების სრული კომპენსაცია წლის განმავლობაში ვერ მოხერხდა. ღორის ხორცის დეფიციტმა ხორცის სხვა სახეობაზე მოთხოვნა გაზარდა და მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვისა და ცხვრისა და თხის სულაღობის შემცირება გამოიწვია (შესაბამისად 3 და 16 პროცენტით). აღსანიშნავია ფრინველის სულაღობის სავრძობი (9 პროცენტთან) წლიური ზრდა.

1.1 Animal Production

According to preliminary data, livestock numbers have decreased in Georgia from January 1, 2008 to January 1, 2009 (see Table 1.1). The pigs number has significantly decreased (by 36 percent). This is a reflection of pig diseases spread in Georgia in 2007 which resulted in 68 percent annual fall in the pigs number in 2007. The decrease held on in I quarter 2008 as well due to traditional pig slaughtering in winter, and it failed to be compensated during the year. The shortage of pig meat increased the demand on other meat leading to decrease in cattle and sheep and goats numbers (by 3 and 16 percents, respectively). A tangible annual increase (by 9 percent) of the poultry number should be noted.

ცხრილი 1.1. პირუტყვის სულაღობა 1 იანვრის მდგომარეობით (ათასი სული)		Table 1.1. Livestock Numbers as of 1 January1 (000)							
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	
მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი	მთ შორის ფური	1216	1243	1178	1191	1081	1049	1013	Cattle
	ლორი	705	728	705	710	591	541	514	Of which dairy cows
	ცხვარი და თხა	446	474	484	455	344	110	71	Pigs
	ფრინველი (ათასი ფრთა)	700	722	805	815	789	707	591	Sheep and Goats
		8905	9201	9836	7482	5401	6150	6734	Poultry (000 heads)

*) Preliminary data

წინასწარი მონაცემებით, 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მნიშვნელოვნად (45 პროცენტით) შემცირდა ხორცის წარმოება და გაიზარდა რძის წარმოება (10 პროცენტით), ხოლო კვერცხის წარმოება პრაქტიკულად არ შეცვლილა (იხ. 1.2 ცხრილი).

ცხრილი 1.2. მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება (ათასი ტონა)
Table 1.2. Animal Production (000 tons)

IV კვარტალი	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	IV quarter
ხორცი (დაკლული წონით, ათასი ტონა)	37	37	38	35	25	23	12	Meat (in slaughtered weight, 000 tons)
რძე (ათასი ტონა)	93	95	98	98	98	98	107	Milk (000 tons)
კვერცხი (ძლითონი ცალი)	54	88	121	109	61	107	104	Eggs (000 000 pieces)

*) წინასწარი მონაცემები

ხორცის წარმოების შემცირებაში უდიდესი წილი ღორის ხორცის წარმოების შემცირებაზე მოდის, რაც ღორის სულაღობის მკვეთრი შემცირებითაა გამოწვეული.

According to preliminary data, in IV quarter 2008, as compared to the corresponding period of the previous year, there is a significant decrease in meat production (by 45 percent) and an increase in milk production practically has not changed (see Table 1.2). The bulk of the meat production decrease is due to the decrease in pig meat production caused by a sharp decrease of pigs number.

1.2 სურსათის იმპორტი და ექსპორტი

2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის IV კვარტალთან შედარებით ქვეყნის მთლიანი ექსპორტი ნომინალურ ღირებულებით გამოსახულებაში 30 პროცენტით შემცირდა, მაშინ, როდესაც სასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ნომინალური ღირებულება განახევრდა. ამის გამო სასერსათო ექსპორტის წილი მთლიან

1.2 Food imports and Exports

In IV quarter 2008, as compared to the IV quarter of the previous year,

ექსპორტში 32 პროცენტით შემცირდა და 12 პროცენტამდე დაეცა (იხ. 1.3. the total export of the country in nominal value terms decreased by 30 per-
ცენტით). ხილის ექსპორტის მოცულობა 57 პროცენტით შემცირდა, cent, while the nominal value of food exports decreased by half. As a result,

მინერალური წყლებისა – 31 პროცენტით, უალკოჰოლო სასმელებისა – 41 პროცენტით, ღვინისა – 10 პროცენტით, ხოლო სპირტიანი სასმელებისა – 35 პროცენტით. ეს ყველაფერი რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის აგვისტოს ომის და მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის შედეგია. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ხილის, ღვინისა და მინერალური წყლების ექსპორტის მოცულობა 2008 წლის IV კვარტალში 2006 წლის IV კვარტალის შესაბამის მაჩვენებლებს მაინც აღემატება, როდესაც საქართველოს ექსპორტი საგრძნობლად დაზარალდა 2006 წელს რუსეთის ფედერაციის მოთხოვნის მიერ ამ ქართულ პროდუქტებზე დაწესებული ეკონომიკური ემბარგოს შედეგად (იხ. 1.1 დიაგრამა). ზემოხსენებულმა მოვლენებმა იმპორტზეც მოახდინა უარყოფითი გავლენა. 2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მთლიანი იმპორტის ნომინალური ღირებულება 17 პროცენტით შემცირდა. სასურსათო პროდუქციის ნომინალური იმპორტის კლება შედარებით ნაკლები იყო – 7 პროცენტით, რის შედეგადაც მთლიან იმპორტში სურსათის წილი 11 პროცენტით გაიზარდა და 2008 წლის IV კვარტალში 17 პროცენტი შეადგინა.

ცხრილი 1.3. სურსათის ექსპორტი და იმპორტი საქართველოში, IV კვარტალები
Table 1.3. Food Export and Import in Georgia, IV quarters

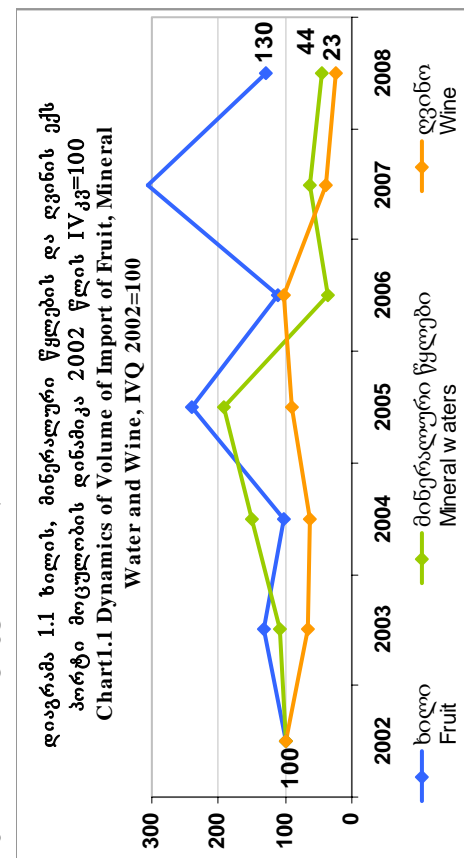
1.3.ა. სურსათის ექსპორტ-იმპორტი, მლნ აშშ დოლარი
1.3.a. Export and Import of Food, in 000 000 USD

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ექსპორტი	16.1	27.5	33.0	62.2	64.9	64.9	31.2
იმპორტი	34.6	57.2	105.6	128.8	200.6	254.0	235.1

1.3.ბ. სურსათის წილი მთლიან ექსპორტ-იმპორტში, %
1.3.b. Share of Food in Total Export and Import, %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ექსპორტი	16.0	19.8	17.0	23.2	22.6	17.7	12.1
იმპორტი	16.0	17.2	17.9	15.7	18.4	15.2	16.9

ექსპორტი საგრძნობლად დაზარალდა 2006 წელს რუსეთის ფედერაციის მოთხოვნის მიერ ამ ქართულ პროდუქტებზე დაწესებული ეკონომიკური ემბარგოს შედეგად (იხ. 1.1 დიაგრამა). ზემოხსენებულმა მოვლენებმა იმპორტზეც მოახდინა უარყოფითი გავლენა. 2007 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მთლიანი იმპორტის ნომინალური ღირებულება 17 პროცენტით შემცირდა. სასურსათო პროდუქციის ნომინალური იმპორტის კლება შედარებით ნაკლები იყო – 7 პროცენტით, რის შედეგადაც მთლიან იმპორტში სურსათის წილი 11 პროცენტით გაიზარდა და 2008 წლის IV კვარტალში 17 პროცენტი შეადგინა.

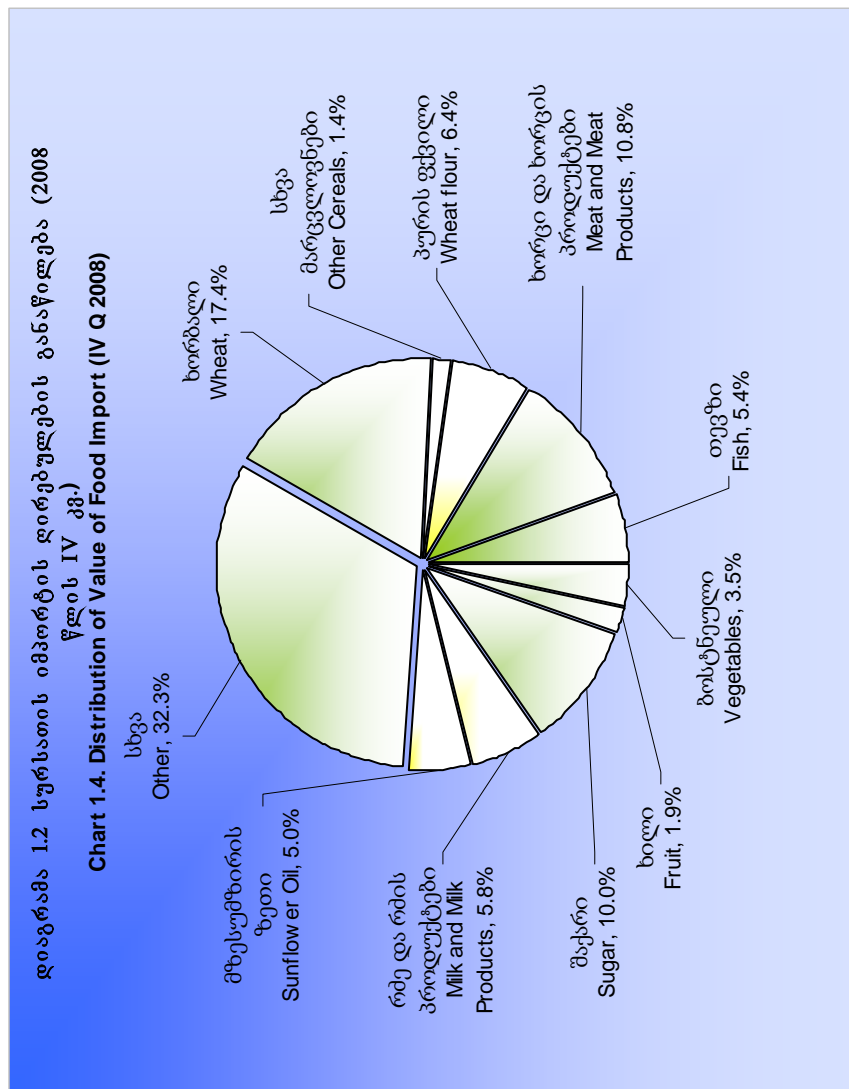

Chart 1.2 represents the distribution of the value of food imports in Georgia in IV quarter 2008.

Detailed information on most important components of food imports and exports in IV quarters of 2002-2008 in both value and quantity terms may be found in **Annex Tables A2 and A3**.

1.2 დიაგრამა ასახავს 2008 წლის IV კვარტალში საქართველოში იმპორტირებული სასურსათო პროდუქტების განაწილებას ღირებულების მიხედვით.

დაწვრილებითი მონაცემები სასურსათო პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის მნიშვნელოვანი კომპონენტების შესახებ რაოდენობრივ და ღირებულებითი გამოსახველობაში 2002-2008 წლების IV კვარტალებისათვის **დანართის დ2 და დ3** ცხრილებშია მოყვანილი.

გ2. სურსათის ფასები

SECTION 2. FOOD PRICES

2.1. ნომინალური ფასები.

2.1 დიაგრამა ასახავს 2008 წლის IV კვარტალში ძირითადი საკვები პროდუქტების სამომხმარებლო ფასების ცვლილებას 2007 წლის IV კვარტალთან შედარებით. განსაკუთრებით გამოირჩევა ღორის ხორცის ფასის მკვეთრი, თითქმის 60 პროცენტითანი ზრდა. ეს ღორის ხორცის დეფიციტით აიხსნება, რაც 2007 წელს ღორის დაავადებების გავრცელებით და შედეგად ღორის სულადობის მკვეთრი ვარდნითაა გამოწვეული. გაიზარდა საქონლის ხორცისა და ქათმის ხორცის, როგორც ღორის ხორცის ჩამოკლებული პროდუქტების ფასებიც (შესაბამისად 9 და 6 პროცენტით). მთლიანობაში 2005 წლის შემდეგ საქართველოში ხორცის ფასები ზრდის ტენდენციით ხასიათდება (იხ. 2.3 დიაგრამა).

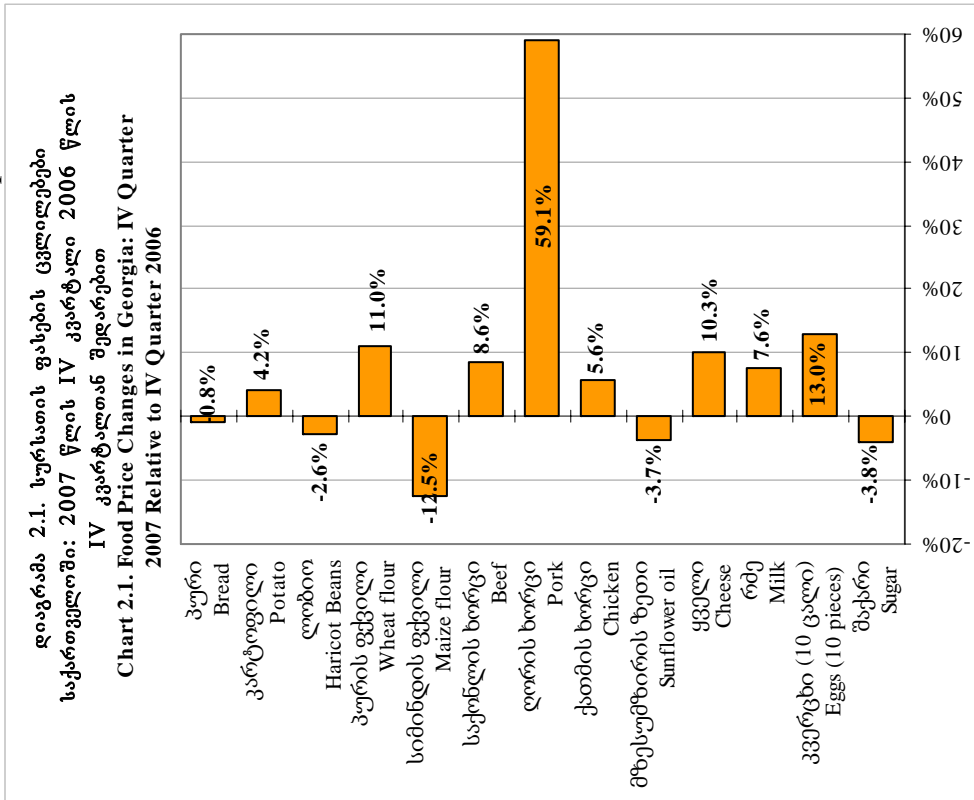
პურის ფასების ფასი 11 პროცენტით გაიზარდა, თუმცა ამან გავლენა კერძო მოახდინა პურის ფასზე, რომელიც 1 პროცენტით შემცირდა. 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 13 პროცენტით შემცირდა სიმინდის ფასი, რაც იმით აიხსნება, რომ 2007-2008 წლების სიმინდის ნორმალიზაცია მოსავლამ ადოფხვრა 2006 წლის წლის მცირე მოსავლით შექმნილი დეფიციტი და შესაბამისი ფასის ზრდა. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ სიმინდის ფასის ზრდა 2004 წლის დონესთან შედარებით (რომლის შემდეგაც დაიწყო ფასის ზრდა) გაორმაგებულია (იხ. 2.2 დიაგრამა).

კვერცხის ფასი 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 13 პროცენტით გაიზარდა. რძის და ყველის ფასმა დაახლოებით ერთნაირად მოიმატა (შესაბამისად 8 და 10 პროცენტით), რითაც გაგრძელდა ამ ორი პროდუქტის ფასების ზრდის ჩამოყალიბებული ტენდენცია (იხ. 2.4 დიაგრამა).

2.1. Nominal Prices.

Chart 2.1 represents the consumer price changes of staple foodstuff in IV quarter 2008 as compared to IV quarter 2007. A sharp, up to 60 percent, increase of the pork price is prominent. This is due to the shortage of pork caused by pig diseases in 2007 having resulted in a sharp decrease in the pigs number. The prices of beef and chicken as substitutes for pork have also increased (by 9 and 6 percent, respectively). On the whole, after 2005 the meat prices in Georgia are characterized by increasing trends (see Chart 2.3).

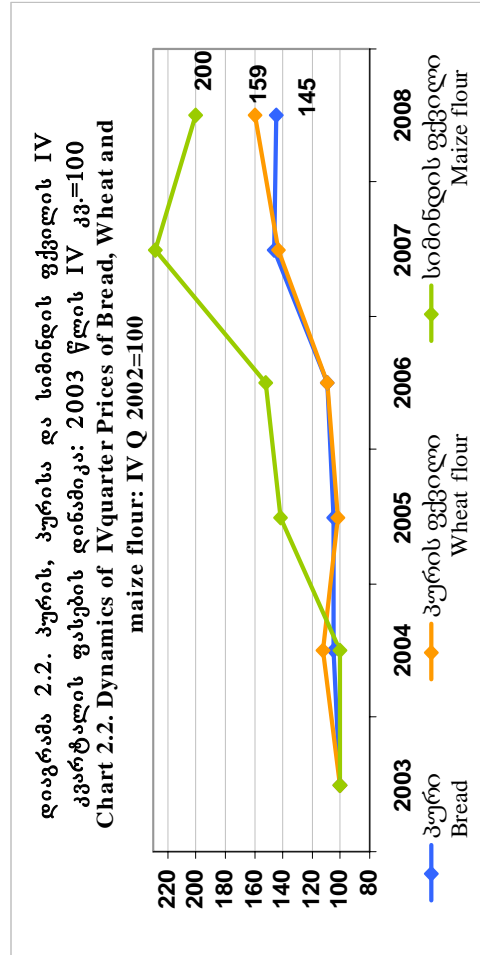
Chart 2.1. Food Price Changes in Georgia: IV Quarter 2007 Relative to IV Quarter 2006

The egg price increased by 13 percent in IV quarter 2008 as compared to the analogous period of the previous year. The milk and cheese prices increased at approximately equal rates (by 8 and 10 percent, respectively) thus continuing the established increasing trends of prices of those two products (see Chart 2.4).

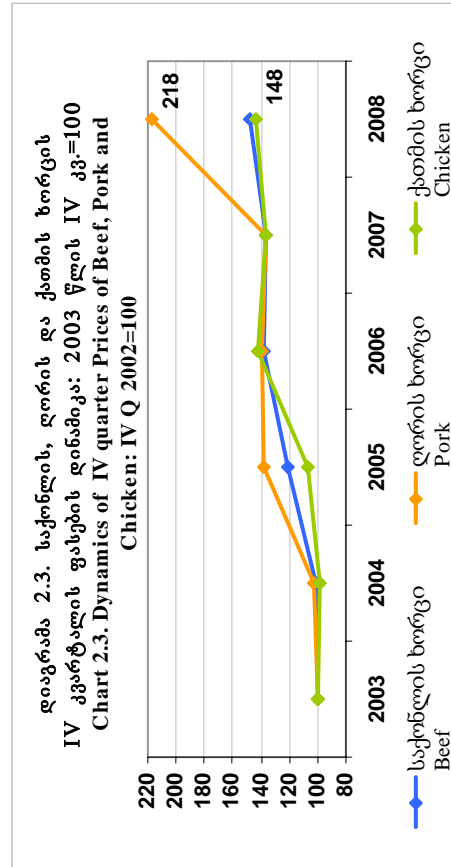
შეძენისა და შაქრის ფასები (4 პროცენტით თითოეული). საქართველოში ამ პროდუქტების ფასები ძლიერ არის დამოკიდებული საერთაშორისო ბაზრის ფასებზე – საქართველოში მოხმარებული შაქრის დაახლოებით ნახევარი და მცენარეული ზეთის დაახლოებით ოთხი მეხუთედი იმპორტირებულია. როგორც ლობიოს, ისე კარტოფილის ფასმა 2006 წელს მკვეთრი ზრდა განიცადა. ამის შემდეგ ლობიოს ფასი თანდათან იკლებს, ხოლო კარტოფილის ფასი მერყეობს (იხ. 2.5 დიაგრამა). 2008 წლის IV კვარტალში წინა წლის IV კვარტალთან შედარებით ლობიოს ფასი 3 პროცენტით შემცირდა, ხოლო კარტოფილის ფასი 4 პროცენტით გაიზარდა. უნდა აღინიშნოს, რომ როგორც ლობიოს, ისე კარტოფილის შემთხვევაში 2005 წლის ფასების დონემდე ჯერ საკმაოდ შორია.

უფრო დეტალურად ინფორმაცია IV კვარტალის ფასების შესახებ დანამაკში, რომელიც საქართველოს გარდა მის 5 დიდ ქალაქსაც – თბილისს, ქუთაისს, ბათუმს, გორსა და თელავს – მოიცავს, **დანართის დ1 ცხრილში** არის წარმოდგენილი.

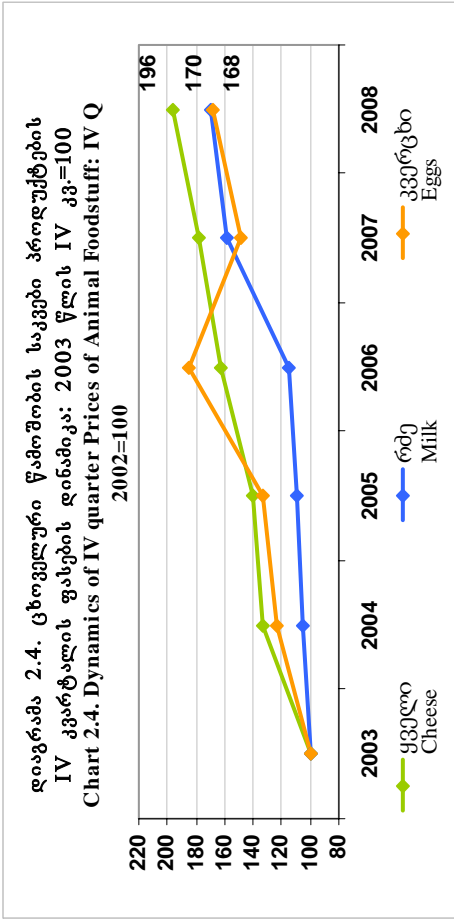
The prices of sunflower oil and sugar have decreased (by 4 percent each). In Georgia the prices of these products strongly depend on international market prices – about half sugar and four fifths of vegetable oils consumed in Georgia are imported. Both the haricot beans and potato prices strongly increased in 2006. Since then the haricot beans price gradually decreased while the potato price was subject to oscillation (see **Chart 2.5**). In IV quarter 2008, as compared to IV quarter of the previous year, the haricot beans price decreased by 3 percent while the potato price increased by 4 percent. It should be noted that for both haricot beans and potato the price level of 2005 is still far below.

More detailed information on IV quarter prices in dynamics covering along with Georgia its 5 big cities (Tbilisi, Kutaisi, Batumi, Gori and Telavi) can be found in **Annex Table A1**.

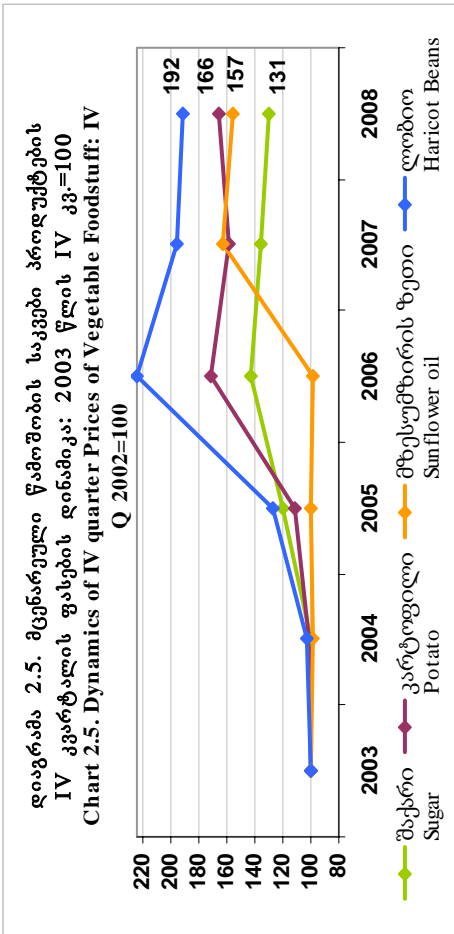
2.2 სურსათის ფასები ფასების საერთო დონესთან მიმართებაში.

2008 წლის IV კვარტალში 2007 წლის IV კვარტალთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსი და სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ინდექსი დაახლოებით ერთნაირად გაიზარდა (შესაბამისად 6.3 და 6.6 პროცენტით, იხ. ცხრილი 2.1).

2.2. Food Prices Relative to Overall Price Level.

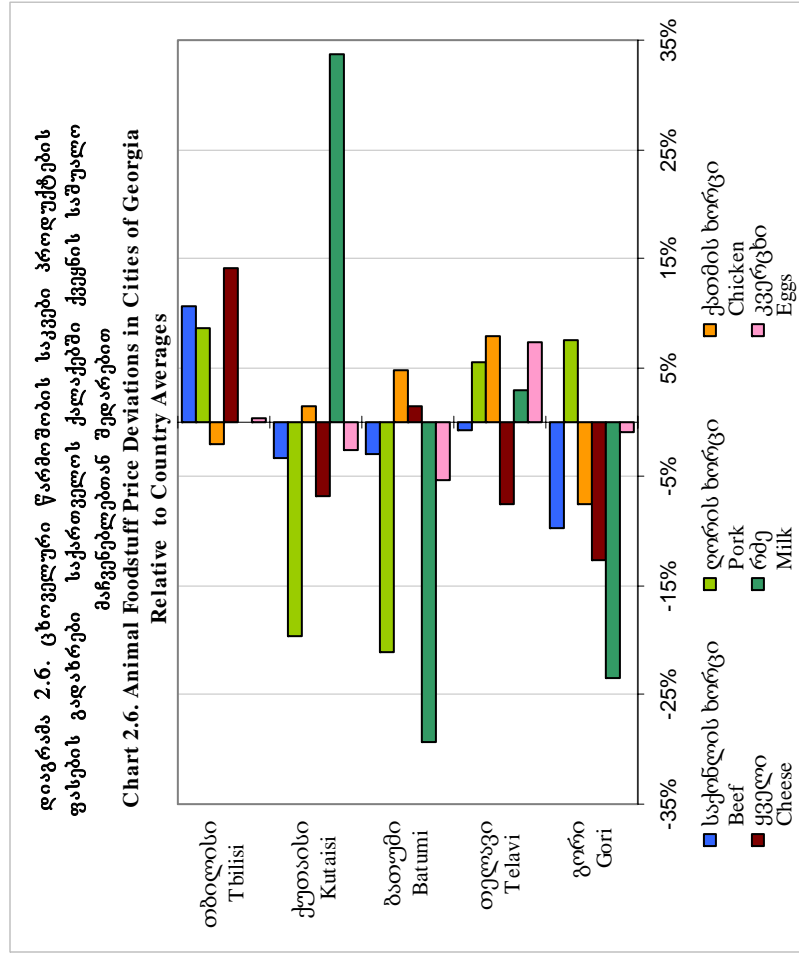
In IV quarter 2008, as compared to IV quarter 2006, the CPI and the index of food and soft drinks grew at approximately the same rate (by 6.3. and 6.6 per cent, respectively, see Table 2.1).

ცხრილი 2.1. სამომხმარებლო და სურსათის ფასების ინდექსები (Source: DS under MoED, Division for Price Statistics)									
IV კვარტალი		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	IV quarter
სფი (1998 წელი = 100)		138	147	156	168	184	205	218	CPI (1998 = 100)
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი, სასმელები და თამბაქო, 1998 წელი = 100)		139	152	168	185	205	232	246	FPI (Food, beverages and tobacco, 1998 = 100)
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები, 1998 წელი = 100)		137	152	165	175	202	231	246	FPI (Food and soft drinks, 1998 = 100)

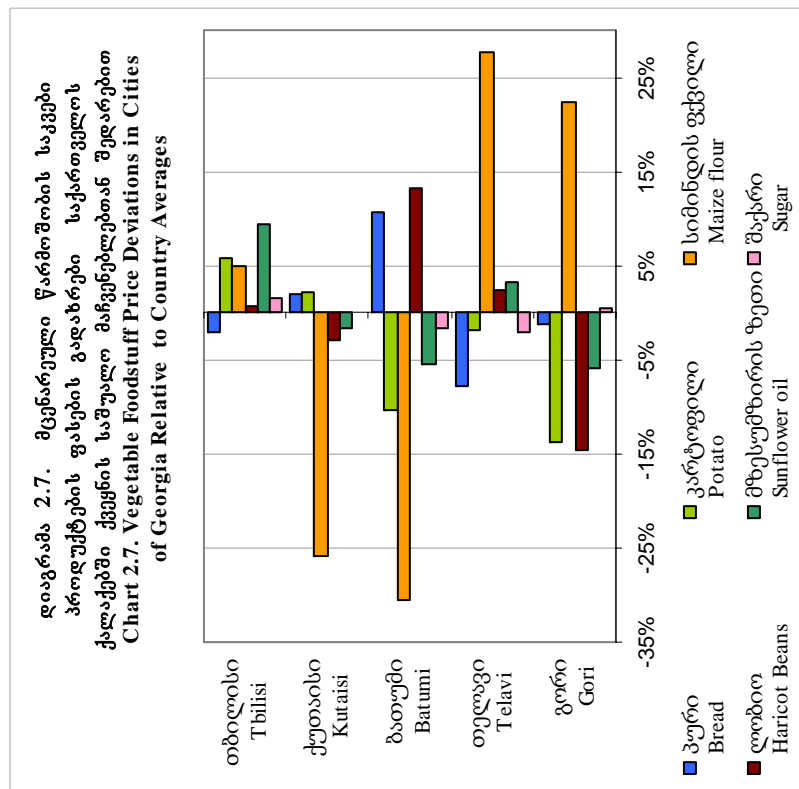
2.3. სურსათის ფასები საქართველოს 5 ქალაქში

2.6 და 2.7 დიაგრამები თვალსაზრისით ასახავს 2008 წლის IV კვარტალის მონაცემებით საქართველოს 5 ქალაქში საკვები პროდუქტების ფასების საქართველოს საშუალო მაჩვენებლებთან გადახრებს.

2.3. Food Prices in 5 Big Cities of Georgia

Charts 2.6 and 2.7, based on IV quarter 2008 data, illustrate food price deviations from country averages in 5 big cities of Georgia.

დანართი: სტატისტიკური ცხრილები

Annex: Statistical Tables

ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში

ლარი/კგ X100, საცალო ფასები

Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities

GEL/kgX100, retail prices

	საქართველო						Georgia						თბილისი						Tbilisi						
პროდუქტი	IV კვარტალი						IV quarter						IV კვარტალი						IV quarter						Food Item
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008							
პური	90	95	95	99	132	131	93	97	95	95	126	128	Bread												
კარტოფილი	48	49	54	83	77	80	57	58	58	92	79	85	Potatoes												
ლობიო	153	158	195	344	302	294	160	169	226	380	333	296	Haricot Beans												
პურის ფქვილი	96	108	97	104	137	152	106	114	108	110	140	150	Wheat flour												
სიმინდის ფქვილი	78	79	111	119	179	157	86	91	137	140	199	164	Maize flour												
ძროხის ხორცი	500	505	603	692	679	738	513	553	647	729	717	817	Beef												
ღორის ხორცი	504	514	699	704	690	1098	560	547	750	744	713	1192	Pork												
ქათმის ხორცი	491	480	521	699	670	708	474	489	515	657	603	694	Chicken												
მზესუმზირის ზეთი	245	243	246	242	398	383	259	257	261	240	420	419	Sunflower oil												
ყველი	346	458	485	563	614	677	383	502	535	626	705	772	Cheese												
რძე	108	114	119	125	171	184	133	147	163	132	158	184	Milk												
კვერცხი (10ც)	181	223	240	335	270	305	186	226	243	315	252	306	Eggs (10pieces)												
შაქარი	95	95	115	136	130	125	97	104	124	153	137	127	Sugar												

	ქუთაისი						Kutaisi ბათუმი						Batumi												
პროდუქტი	IV კვარტალი						IV quarter						IV კვარტალი						IV quarter						Food Item
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008							
პური	83	84	84	89	128	133	92	96	96	105	138	145	Bread												
კარტოფილი	47	43	52	78	88	82	44	46	55	76	65	72	Potatoes												
ლობიო	156	140	145	326	300	286	144	156	219	321	261	333	Haricot Beans												
პურის ფქვილი	98	107	104	105	139	154	84	95	84	93	125	133	Wheat flour												
სიმინდის ფქვილი	55	65	78	101	139	116	84	76	101	86	137	109	Maize flour												
ძროხის ხორცი	500	500	633	692	700	714	499	453	557	688	675	717	Beef												
ღორის ხორცი	450	450	633	617	633	883	495	483	637	678	533	867	Pork												
ქათმის ხორცი	450	467	475	683	678	718	538	454	444	806	800	742	Chicken												
მზესუმზირის ზეთი	258	230	234	253	398	377	228	234	227	221	400	362	Sunflower oil												
ყველი	387	435	464	529	608	631	429	473	520	593	645	687	Cheese												
რძე	100	100	107	140	233	246	100	100	100	100	117	130	Milk												
კვერცხი (10ც)	171	208	223	350	267	297	193	239	263	348	266	289	Eggs (10 pieces)												
შაქარი	95	93	114	132	128	125	96	92	111	130	127	123	Sugar												

პროდუქტი	თელავი						Telavi გორი						Gori						Food Item						
	IV კვარტალი						IV quarter						IV კვარტალი							IV quarter					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008							
პური	84	100	100	100	134	121	96	97	97	100	134	129	Bread												
კარტოფილი	50	49	55	85	80	79	45	47	45	83	73	69	Potatoes												
ლობიო	160	178	188	333	350	301	137	142	174	336	272	251	Haricot Beans												
პურის ფქვილი	82	96	92	101	133	153	106	140	100	111	144	166	Wheat flour												
სიმინდის ფქვილი	80	78	98	139	200	200	100	100	150	130	210	192	Maize flour												
ძროხის ხორცი	494	517	600	678	678	732	475	492	550	636	630	667	Beef												
ღორის ხორცი	500	575	783	711	783	1158	500	567	733	744	700	1181	Pork												
ქათმის ხორცი	517	515	652	810	800	763	432	447	516	593	603	654	Chicken												
მზესუმზირის ზეთი	242	258	271	253	375	396	220	230	243	243	398	361	Sunflower oil												
ყველი	325	375	408	467	567	626	350	425	392	470	508	591	Cheese												
რძე	83	100	100	133	188	189	100	98	107	114	137	141	Milk												
კვერცხი (10ც)	180	233	243	338	289	328	173	207	224	331	279	302	Eggs (10 pieces)												
შაქარი	93	88	110	134	128	122	96	93	113	137	125	126	Sugar												

**ცხრილი დ5. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
რაოდენობრივ გამოსახულებებში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)**

Table A5. Officially Registered Food Imports and Exports in quantity terms

Source (DS under MoED, Macroeconomic Statistics Division)

იმპორტი (ათასი ტონა) Imports (Thousand Tons)								
პროდუქტი	IV კვარტალი				IV quarter			Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	26.11	77.97	99.89	108.01	175.51	158.65	146.30	Wheat
პურის ფქვილი	7.30	23.89	75.05	52.65	32.91	64.23	36.72	Wheat flour
კარტოფილი	2.55	2.52	0.47	0.20	20.91	1.33	10.92	Potato
ბრინჯი	0.18	0.30	0.45	2.89	1.66	4.75	3.09	Rice
შაქარი	75.50	82.52	62.75	105.89	43.85	88.32	57.73	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	2.38	2.69	2.29	2.57	4.94	5.09	4.30	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	5.72	6.00	4.73	3.05	5.76	8.73	9.41	Poultry
თევზი (დაკონსერვებულის ჩათვლით)	0.71	1.32	3.38	4.24	5.03	6.11	6.64	Fish (including canned)
შეუსქლებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.12	0.25	0.66	0.56	0.85	0.61	0.86	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესქლებული რძე, რძის ფხვნილი	0.09	0.31	3.46	2.80	2.27	1.92	2.12	Concentrated milk, milk powder
კარაქი	0.40	0.85	1.45	1.31	1.42	0.35	0.41	Butter
კვერცხი (მლნ ცალი)	16.67	26.12	46.59	19.45	25.71	4.58	1.76	Eggs (000 000 pieces)
მცენარეული ზეთი	2.14	2.47	6.71	8.96	8.46	9.54	8.92	Vegetable oil
მარგარინი	2.19	2.38	3.79	3.87	4.45	4.37	4.17	Margarine
ბოსტნეული	6.14	3.99	5.05	6.70	38.05	14.59	22.44	Vegetables
ხილი	3.78	3.11	5.55	3.78	8.10	5.67	7.33	Fruit

ექსპორტი (ათასი ტონა) Exports (Thousand Tons)								
პროდუქტი	IV კვარტალი				IV quarter			Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	21.04	14.56	22.80	9.73	6.32	3.09	2.56	Wheat
შაქარი	10.49	25.70	23.58	19.66	10.63	16.90	3.74	Sugar
ბოსტნეული	0.30	0.04	0.09	0.45	0.60	0.46	0.66	Vegetables
ხილი	16.91	22.21	17.39	40.59	19.01	51.91	22.06	Fruit
მინერალური წყლები	15.40	18.34	25.23	32.35	6.03	10.76	7.46	Mineral waters
უალკოჰოლო სასმელები (მლნ. ლიტრი)	3.16	11.40	10.78	15.24	17.30	6.71	3.94	Soft drinks (000 000 litres)
ღვინო (მლნ. ლიტრი)	5.25	7.50	7.71	12.62	2.34	3.32	2.98	Wine (000 000 litres)
სპირტიანი სასმელები (მლნ. ლიტრი)	1.12	2.33	1.59	2.09	1.99	6.90	4.51	Spirits (000 000 litres)

**ცხრილი დნ. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
ღირებულებით გამოსახულებაში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)**

Table A6. Officially Registered Food Imports and Exports in value terms

Source (DS under MoED, Macroeconomic Statistics Division)

**იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)
Imports (000 000 USD)**

პროდუქტი	IV კვარტალი				IV quarter				Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
ხორბალი	2.75	14.58	16.40	14.79	34.52	49.84	40.73	Wheat	
პურის ფქვილი	1.16	4.12	16.16	13.06	8.94	26.96	15.06	Wheat flour	
კარტოფილი	0.31	0.40	0.08	0.07	3.71	0.30	1.34	Potato	
ბრინჯი	0.03	0.05	0.11	0.71	0.49	2.36	2.04	Rice	
შაქარი	13.15	14.55	14.75	28.73	15.78	33.04	23.28	Sugar	
ხორცი (ფრინველის გარდა)	1.15	1.32	1.66	2.26	6.34	7.44	8.73	Meat (except poultry)	
ფრინველის ხორცი	2.88	2.97	2.94	3.98	8.34	10.34	11.65	Poultry	
თევზი (დაკონსერვებულის ჩათვლით)	0.29	0.63	2.56	4.23	8.56	9.70	12.72	Fish (including canned)	
შუესქლებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.09	0.16	0.54	0.58	0.94	0.95	1.36	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt	
შესქლებული რძე, რძის ფხვნილი	0.21	0.27	3.59	3.52	3.20	4.21	4.26	Concentrated milk, milk powder	
კარაქი	0.32	0.61	1.94	2.13	2.60	1.23	1.56	Butter	
კვერცხი	0.37	0.74	1.92	1.15	2.41	0.67	0.53	Eggs	
მცენარეული ზეთი	0.71	0.85	5.48	7.49	7.17	14.13	12.19	Vegetable oil	
მარგარინი	0.70	0.94	1.94	2.44	3.58	4.55	5.05	Margarine	
ბოსტნეული	0.80	0.65	1.15	1.15	9.39	4.94	4.01	Vegetables	
ხილი	0.92	0.98	2.83	1.35	3.58	3.77	4.40	Fruit	

**ექსპორტი (მილიონი აშშ დოლარი)
Exports (000 000 USD)**

პროდუქტი	IV კვარტალი						IV quarter	Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	2.28	2.54	4.09	1.44	1.19	1.19	0.46	Wheat
შაქარი	4.86	9.53	7.83	6.44	3.20	7.52	1.97	Sugar
ბოსტნეული	0.20	0.03	0.09	0.18	0.29	0.21	0.43	Vegetables
ხილი	5.21	10.30	14.32	44.16	26.74	36.78	17.89	Fruit
მინერალური წყლები	4.81	8.12	10.32	13.35	9.49	9.21	7.07	Mineral waters
უალკოჰოლო სასმელები	4.81	8.12	10.32	13.35	9.49	9.21	7.07	Soft drinks
ღვინო	10.61	14.04	14.67	26.49	8.05	10.64	10.73	Wine
სპირტიანი სასმელები	2.62	5.47	5.79	8.92	7.97	19.33	24.11	Spirits

**სტატისტიკური ბიულეტენი:
სასურსათო უსაფრთხოების
მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში**

**STATISTICAL BULLETIN:
FOOD SECURITY
SITUATION
Trends in figures**

პასუხისმგებელი გამოშვებაზე
გიორგი კვინიკაძე

გამოშვებაზე მუშაობდნენ:

გიორგი კვინიკაძე
გიორგი გოცირიძე
ლია მდინარაძე
ნანა თანიაშვილი

Responsible for the edition
Giorgi Kvinikadze

Following persons worked on the edition:

Giorgi Kvinikadze
Giorgi Gotsiridze
Lia Mdinardze
Nana Taniashvili

ტირაჟი
120 ეგზემპლარი

Circulation
120 copies

**შენიშვნებითა და წინადადებებით
გთხოვთ მოგვმართოთ შემდეგ მისამართზე:**
სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია,
პეკინის ქ. 4, თბილისი 0115, საქართველო
ტელ: (995 32) 36 72 10 (500)
(995 32) 36 72 10 (502)
ფაქსი: (995 32) 36 72 10 (500)
ელ.ფოსტა: gkvinikadze@statistics.gov.ge

**Your notes and suggestions are highly appreciated
Feel free to contact us at:**

Food Security Observatory, 4. Beijing Street,
Tbilisi 0115, Georgia

Phone: (995 32) 36 72 10 (500)
(995 32) 36 72 10 (502)

Fax: (995 32) 36 72 10 (500)

E-mail: gkvinikadze@statistics.gov.ge